

VALSTS AUGU AIZSARDZĪBAS DIENESTS

2012.gada darbības pārskata sanāksme

2013.gada 11.februāris

AUGU AIZSARDZĪBAS JOMA

VAAD Augu aizsardzības departamenta
direktore Inese Margeviča

2012.gadā turpinājās Direktīvas 2009/128/EK ieviešana nacionālajā likumdošanā

- Pieņemti:
 - 2012.gada 10.jūlija MK noteikumi Nr.491 “Noteikumi par augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtām”;
 - 2012.gada 24.jūlija MK noteikumi Nr. 509 “Noteikumi par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū saskaņā ar Regulu Nr.1107/2009/EK;
- Turpinājām darbu:
 - pie AAL lietotāju, operatoru, pārdevēju un konsultantu apmācību noteikumiem (2013.gada 31.janvārī iesniegti MK);
 - pie Nacionālā rīcības plāna (iesniegts MK).

AAL reģistrs

AAL reģistrā (uz 01.01.2013.) ir 300 AAL.

2012.gadā :

- reģistrā iekļauts 31 jauns AAL (12 AAL pielietojot savstarpējās atzīšanas procedūru);
- 6 AAL anulēti;
- 3 AAL papildināts lietojums;
- veiktas izmaiņas 69 reģistrētu AAL dokumentācijā - mainīts reģistrācijas īpašnieks; iepakojuma lielums u.t.t.

Izsniegtas atļaujas AAL lietošanai

Turpināta sadarbība ar dārzeņu audzētājiem:

- izsniegtas atļaujas 2 reģistrētu AAL lietojuma paplašināšanai;
- izsniegtas atļaujas 3 neregistrētu AAL izplatīšanai un lietošanai AAL.

Neregistrētu AAL izplatīšanai ir izsniegtas atļaujas arī Latvijas Valsts mežiem (2 AAL), kokmateriālu eksportētājiem uz trešām valstīm (1 AAL), “Rīgas Dārzeņi” (1 AAL).

Izsniegtas atļaujas 12 AAL paralēlai tirdzniecībai.

Ziemeļu zonā - LV Z-RMS AAL atkārtotai novērtēšanai pēc darbīgās vielas iekļaušanas Eiropā apstiprināto vielu sarakstā:

Darbīgā viela	AAL	Progress
Mepiquat	Medax Top Terpāls š.k.	2012.gada 9. janvārī nosūtīts novērtējums citām valstīm zonā komentēšanai, 2012.gada beigās pabeigts novērtējums un pieņemts lēmums par atbilstību
Fluazinam	Altima 500 s.k./Širlans 500 s.k.	2012.gada 2. janvārī nosūtīts novērtējums citām valstīm zonā komentēšanai, 2012.gada beigās pabeigts novērtējums un pieņemts lēmums par atbilstību un atkārtoti iekļauti reģistrā
Epoxiconazole	Opus; Tango Super; Duett Ultra; Capalo; Tango Flex; Bell; Allegro Super; Swing Gold; Osiris; Opera N	2013.gadā plānots pabeigt novērtējumus un pieņemt lēmumus par atbilstību

Ziemeļu zonā - LV Z-RMS AAL atkārtotai novērtēšanai pēc darbīgās vielas iekļaušanas Eiropā apstiprināto vielu sarakstā:

Darbīgā viela	AAL	Progress
Dicamba	Arrats d.g.	2013.gadā plānots pabeigt novērtējumus un pieņemt lēmumus par atbilstību
Penconazol	Topāzs 100 e.k.	Pārbaudīta iesniegtā papildinformācija un novērtējums ir nosūtīts Ziemeļu zonas valstīm komentēšanai
Zeta-cypermethrin	Fury 100 EW	Pārbaudīta iesniegtā papildinformācija un novērtējums ir nosūtīts Ziemeļu zonas valstīm komentēšanai

Ziemeļu zonā - LV Z-RMS jaunu AAL novērtēšanai zonā:

AAL	Progress
Darcos (tebukonazols)	Fungicīds slimību ierobežošanai graudaugu un rapša sējumos. 2013.gadā tiks pabeigts novērtējums un pieņemts lēmums par iekļaušanu reģistrā.
Biatlon Plus (tritosulfurons un florasulams)	Herbicīds nezāļu ierobežošanai graudaugu sējumos. 2013.gadā tiks pabeigts novērtējums un pieņemts lēmums par iekļaušanu reģistrā.
Caryx (mepikvāta hlorīds un metkonazols)	Augu augšanas regulators rapsim. 2013.gadā tiks pabeigts novērtējums un pieņemts lēmums par iekļaušanu reģistrā.
Osiris Star (epoksikonazols un metkonazols)	Fungicīds slimību ierobežošanai graudaugu sējumos. 2013.gadā tiks pabeigts novērtējums un pieņemts lēmums par iekļaušanu reģistrā.
Variano Xpro (biksafens, fluoksastrobīns un Protiokonazols)	Fungicīds slimību ierobežošanai graudaugu sējumos. 2013.gadā tiks pabeigts novērtējums un pieņemts lēmums par iekļaušanu reģistrā.

Kaitīgo organismu monitorings

- Veikti 3153 novērojumi 35 dažādu kultūraugu sējumos un stādījumos;
- Konstatētas 178 kaitīgo organismu sugas (ģintis), t.sk.:
 - 108 augu slimības;
 - 70 kaitēkļi.
- Sagatavotas 3 instrukcijas un 2 rīkojumi;
- Mājas lapā ievietoti 20 informatīvi materiāli par novērojumu rezultātiem un 15 brīdinājumi par kaitīgo organismu attīstību.

AAL lietošanas normatīvo aktu prasību pārbaudes

Kopā **1044** pārbaude:

- AAL lietošanas normatīvo aktu prasību ievērošanas pārbaudes – **242**;
- AAL uzraudzības jomas Savstarpējās atbilstības pārvaldības prasību pārbaudes – **495**;
- L/s produktu integrēto audzētāju pārbaudes – **307**.

AAL izplatīšanas normatīvo aktu prasību pārbaudes

Kopā **219** pārbaudes:

- AAL licencētās izplatīšanas vietās – **187** pārbaudes;
- AAL marķējuma teksta pārbaudes – **32** pārbaudēs.

Pārbaudēs konstatēts

- 48 maznozīmīgi pārkāpumi.
- Ierosinātas 17 administratīvā pārkāpuma lietas:
 - AAL lietošanā – 7;
 - AAL izplatīšanā – 10.
- Savstarpējās atbilstības pārvaldības prasību pārbaudēs konstatēti pārkāpumi:
 - maznozīmīgi – 0;
 - būtiski – 0 (*ieskaitot tīšus pārkāpumus, kas saistīti ar kaitējumu bitēm*).

AAL lietošanas normatīvo aktu prasību pārbaudēs konstatēti - 11 pārkāpumi

- Lieto AAL bišu aktīvās lidošanas laikā, neievērojot AAL marķējuma prasības, kas nosaka, AAL lietot laikā no plkst. 22.00 līdz 05.00 – **2**;
- Nodarbinātās personas netiek nodrošinātas ar absorbējošiem materiāliem – **2**;
- AAL lieto kultūraugiem, kuriem tas nav reģistrēts – **1**;
- Smidzinot AAL, pieļauts, ka tas nonāk uz augiem ārpus apstrādājamās platības – **1**;
- AAL lietošanas iekārta nav izskalota pēc AAL lietošanas – **1**;
- AAL lietots tuvāk par 10 metriem no virszemes ūdensobjektiem – **1**;
- AAL lieto persona, kura nav saņēmusi apliecību par augu aizsardzības zināšanu minimuma apgūšanu – **1**;
- Izlietoto AAL iepakojumu izmanto atkārtoti – **1**;
- Nodarbinātās personas netiek nodrošinātas ar individuālajiem aizsardzības līdzekļiem – **1**.

AAL izplatīšanas normatīvo aktu prasību pārbaudēs konstatēti - 27 pārkāpumi

- Tirdzniecības vietā nevar uzrādīt AAL datu drošības lapas – **6**;
- Izplata AAL bez VAAD speciālās atļaujas (licences) - **5**;
- Noliklavā pie AAL nav izvietoti brīdinājuma uzraksti – **2**.
- Tirdzniecības vietā netiek veikta uzskaitē par AAL, kas atrodas noliklavā – **2**;
- VAAD izsniegta speciāla atļauja (licence) vai tās kopija nav novietota pircējam redzamā vietā – **2**;
- Izplata AAL bez kvalitātes sertifikāta – **2**;
- Tirdzniecības vietā nav darbinieks, kurš saņēmis dienesta izsniegtu pārdevēja (konsultanta) apliecību - **2**;
- Izplata neregistrētus AAL – **1**;
- Izplata AAL personām, kurām nav apliecības par augu aizsardzības zināšanu minimuma apguvi vai komersantam, kuram nav speciālās atļaujas (licences) AAL izplatīšanai – **1**;

AAL izplatīšanas normatīvo aktu prasību pārbaudēs konstatēti - 27 pārkāpumi

- Izplata (atrodas tirdzniecības vietā) AAL pēc derīguma termiņa beigām – **1**;
- Izplata AAL, kuru markējuma teksts nav latviešu valodā, nav izcelsmi apliecinošu dokumentu – **1**;
- Tirdzniecības vietā nav veikta uzskaite par AAL, kas atrodas tirdzniecības vietā, ir bojāti, vai kuriem beidzies derīguma termiņš – **1**;
- Tirdzniecības vietā netiek veikta uzskaite par izplatītajiem AAL – **1**.

Apstrīdētās administratīvo pārkāpumu lietas AAL uzraudzības jomā

- Apstrīdēta 1 administratīvo pārkāpumu lieta (lietvedība izbeigta – 1 gadījumos).

Augu un augu produktu paraugu ņemšana AAL lietojuma pārbaudei

Noņemti 53 paraugi :

- 5 rapša paraugi saistībā ar bitenieku sūdzībām;
- 5 rapša paraugi darbīgās vielas atlieku pārbaudei;
- paraugi, kas ņemti, lai pārbaudītu kultūraugam neparedzēta augu aizsardzības līdzekļa atlieku klātbūtni – 34;
- paraugi, kas ņemti uz aizdomu pamata par neatļautu AAL lietojumu – 9.

Paraugu skaits augu aizsardzības līdzekļu darbīgo vielu atlieku kontrolei

- Kopā no 6 izplatīšanas vietām noņemti 10 AAL darbīgo vielu paraugi.
- No visiem noņemtajiem paraugiem 3 tika testēti atkārtoti.
- Vienā gadījumā tika pieņemts negatīvs lēmums un AAL partija izvesta no Latvijas.

Statistikas datu vākšana

- Eiropas Parlamenta un Padomes regula Nr. 1185/ 2009 (2009.gada 25.novembris) attiecībā uz statistiku par pesticīdiem paredz, ka dalībvalstis vāc:
 - reizi gadā statistikas datus par pesticīdu laišanu tirgū;
 - reizi piecos gados statistikas datus par pesticīdu izmantošanu lauksaimniecībā.

Statistikas datus par AAL laišanu tirgū turpinām vākt, kā iepriekš.

2012.gadā dienests kopā ar Centrālo statistikas pārvaldi vāca datus no 4000 saimniecībām par AAL lietošanu graudaugiem un rapsim 2012.gada ražai.

EEK audits

- 2012.gada 10.-14.septembrī dienestā notika Eiropas Komisijas Pārtikas un veterinārā biroja audits par AAL kontroles sistēmu.

Auditori apmeklēja vienu AAL mazumtirdzniecības vietu un vienu z/s Kurzemes reģionā un vienu AAL vairumtirgotāju un vienu z/s Zemgales reģionā un BIOR.

- Dienests piedalījās arī EK auditos LADā saistībā ar maksājumiem par SA un integrēto augu aizsardzību.

2013.gadā

Turpināsim darbu pie Direktīvas 2009/128/EK, ar kuru nosaka kopienas sistēmu ilgtspējīgas lietošanas nodrošināšanai, ieviešanas:

- Integrētā augu aizsardzība (likumdošana, vadlīnijas, mācību/demonstrējumu saimniecības u.t.t.);
- Augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu kontroles sistēmas ieviešana;
- Jaunās apmācību sistēmas ieviešana.

SĒKLU KONTROLES JOMA

VAAD Sēklu kontroles departamenta
direktore Velta Evelone

2012.gada rezultatīvie rādītāji

Rādītāji	2011	2012
Veiktas sēklaudzēšanas sējumu lauku apskates, ha	7644	8659
Kvalitātes novērtēšana sēklu paraugiem	5325	5684
Izsniegti sēklu sertifikāti	907	956
Jaunu augu šķirņu iekļaušana Latvijas augu šķirņu katalogā	18	13
Lauka pēcpārbaudē noraidīto sēklu partiju īpatsvars	5,5%	2,9%
Izsniegtas atļaujas konvencionālo sēklu izmantošanai bioloģiskajā l/s	499	1099
Licences līgumu reģistrācija	184	190
Jaunu šķirņu AVS pārbaudes	18	5
Noņemti kaņepju paraugi THC satura noteikšanai	3	18
Izsniegtas sēklu saiņojumu etiķetes, gab.	66125 (22743)	75830 (27600)

2012.gads

- Krievijas sēklu kontroles laboratoriju ekspertu (Maskava, Brjanska, Krasnodara, Belgoroda) **apmācība** 27.februāris – 2.marts.
- **Sadarbība** ar Dānijas sēklu sagatavošanas kompānijām DLF un Vikima.
- Augu šķirņu saimniecisko īpašību novērtēšanas (SĪN) noteikumi un procesa optimizācija VAAD > LLU

2013.gads

- Pilnīga šķirņu SĪN procesa nodošana LLU
- Netiks uzsākta nevienas jaunas šķirnes AVS pārbaude Latvijā
- Samazinās Latvijas aizsargāto šķirņu reģistrā iekļauto dekoratīvo augu skaits
- Krievijas un Ukrainas sēklu jomas kolēģu pieredzes apmaiņa OECD sēklu shēmu ietvaros (lauku apskates, lauka pēcpārbaude)

AGROĶĪMIJAS JOMA

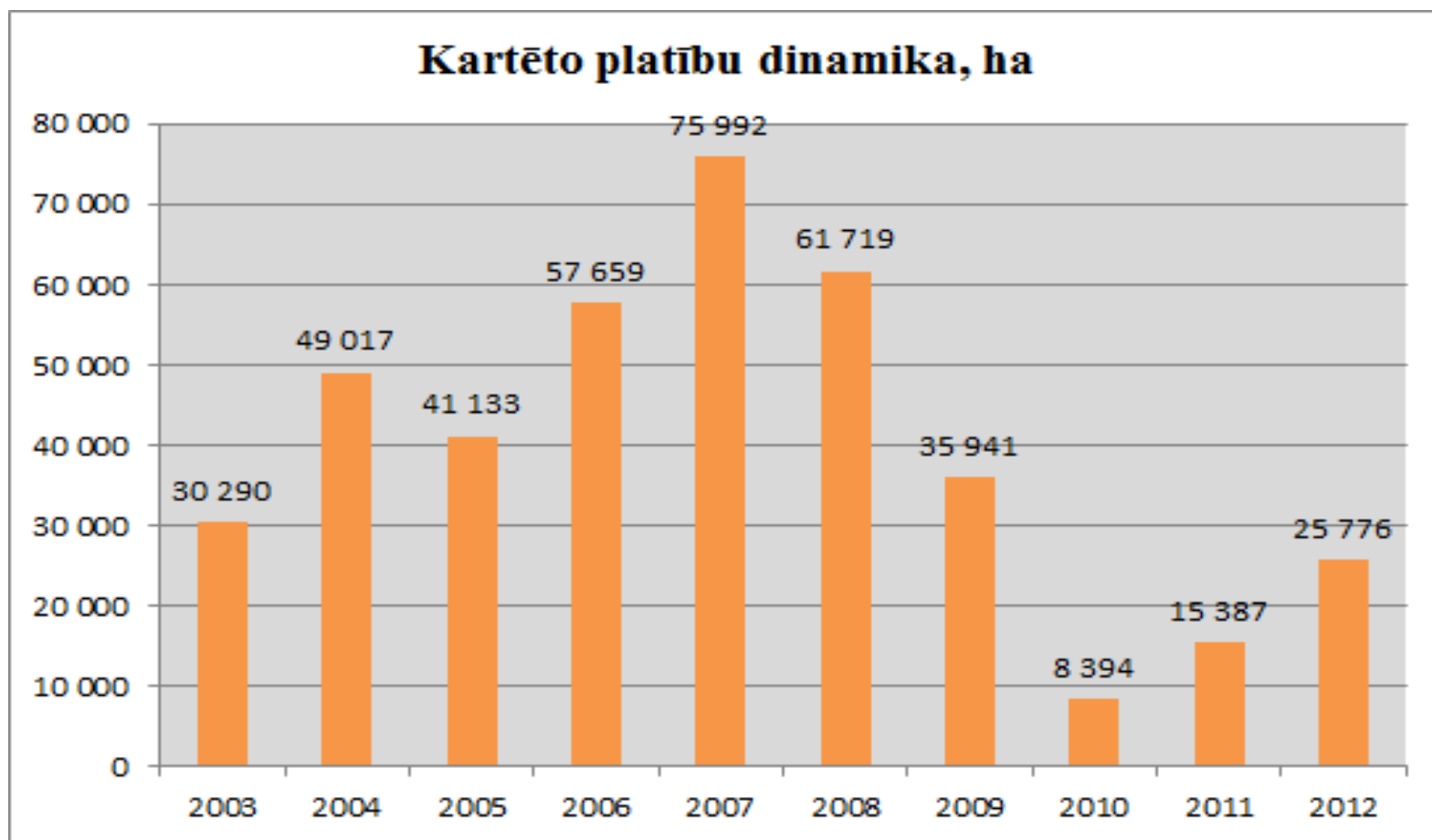

VAAD Agroķīmijas departamenta
direktore Skaidrīte Rulle

Kompetence

- Augšņu agroķīmiskā izpēte
- Mēslošanas līdzekļu lietošanas uzraudzība
- Aprītē esošo mēslošanas līdzekļu kvalitātes uzraudzība

Augšņu agroķīmiskās izpētes apjomi, ha

AAI par tehniskās palīdzības līdzekļiem

Saskaņā ar Zemkopības ministrijas 2012.gada 11.jūlija rīkojumu Nr.140 „Par Latvijas Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam ieviešanas nodrošināšanu - par augšņu agroķīmisko izpēti/novērtējumu” VAAD 2012.gadā veica izpēti 10004,6 ha platībā par valsts budžeta apakšprogrammas 65.05.00. „Tehniskā palīdzība Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) apgūšanai (2007-2013)” līdzekļiem.

Organiskā vielas saturs grupu īpatsvars, %

OV, %	1995.gads (VZD un „Ražības” dati)	2012.gads AAI TP
līdz 3,0	72 - 76	54,7
3,1 – 5,0	13 - 17	32
virs 5,0	10	9

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

Augšņu skābuma grupu īpatsvars, %

Skābuma grupa, pH _{KCl}	1995.gads (VZD un „Ražības” dati)	2012.gads AAI TP
Līdz 5,0 – stipri skābas un skābas	8 – 10	9,4
5,1 – 6,0 – vāji un vidēji skābas	26 – 34	41,7
Virs 6,1 - normālas	56 - 64	49

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

Fosfora nodrošinājuma grupu īpatsvars, %

Nodrošinājuma grupa	1995.gads (VZD un „Ražības” dati)	2012.gads AAI TP
Zems un ļoti zems	37	48,8
Vidējs	33	35,3
Augsts un ļoti augsts	29 - 30	16

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

Kālija nodrošinājuma grupu īpatsvars, %

Nodrošinājuma grupa	1995.gads (VZD un „Ražības” dati)	2012.gads AAI TP
Zems un ļoti zems	18 – 21	25,9
Vidējs	48 – 51	60,0
Augsts un ļoti augsts	30 - 31	14,0

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

Secinājumi

1. Latvijas LIZ ir vērojama augšņu **paskābināšanās tendence**. Laika gaitā ievērojami ir palielināties vāji un vidēji skābo augšņu īpatsvars, attiecīgi 1995.gadā VZD bāzes saimniecībās tas bija 26 %, bet 2012.gadā AAI izlases kopā – 41,7 %.
2. Lielākais kaļķojamo augšņu īpatsvars konstatēts Kurzemes un Vidzemes VPR, kur attiecīgi ir 62,1 % un 55,9 % LIZ vajadzīga kaļķošana, t.sk., pamatkaļķošana - 43,3 % un 38,4 %.
3. LIZ kopumā ir **slikti nodrošinātas ar augiem izmantojamo fosforu**. Salīdzinot ar 1995.gadu LIZ īpatsvars ar zemu un ļoti zemu fosfora saturu ir palielinājies par apmēram 10 %, sasniedzot 48,8 %.
4. Lielākais LIZ īpatsvars ar zemu un ļoti zemu fosfora saturu ir Kurzemes un Zemgales VPR, attiecīgi 64,6 un 50,2 %.
5. Augsnes nodrošinājumam **ar augiem izmantojamo kāliju arī ir tendence pasliktināties**. Salīdzinot ar 1995.gada izlases kopas rezultātiem LIZ īpatsvars ar augstu un ļoti augstu kālija nodrošinājumu samazinājies līdz 14 %.

Mēslošanas līdzekļu lietošana un uzskaite

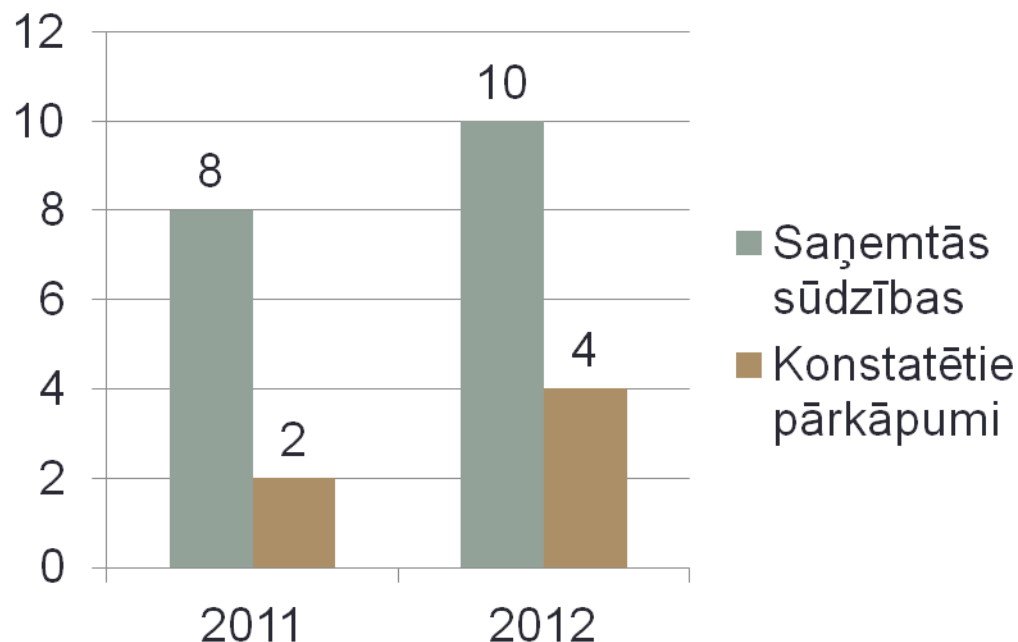
- LAD klienti Īpaši jutīgajās teritorijās
- Pēc iedzīvotāju sūdzībām visā Latvijas teritorijā

Aktuālākais: Zemkopības ministrija ir izstrādājusi grozījumus MK 11.01.2011 noteikumos Nr.33 „Noteikumi par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisīta piesārņojuma ar nitrātiem”, saskaņā ar kuriem Īpaši jutīgajās teritorijās mēslošanas plānu sastādīšanā lauksaimnieki drīkstēs izmantot ne tikai AAI, bet arī agroķīmisko pakalpojumu sniedzēju datus.

ML lietošanas pārkāpumi, pamatojoties uz sūdzībām

2012.gadā konstatētie pārkāpumi:

- ML izkliede pa augsni, kas klāta ar sniegu (2 gadījumi)
- šķidrie kūtsmēsli pēc izkliedēšanas nav iestrādāti augsnē 12 stundu laikā (2 gadījumi)

SA pirmreizējo pārbaužu rezultāti 2012.gadā

No 92 pirmreizējām pārbaudēm:

- prasības ievērotas 49 saimniecībās jeb 54% (2011.g. - 52%);
- maznozīmīgi pārkāpumi 31 saimniecībā jeb 34% (2011.g. - 31%);
- būtiski pārkāpumi – 12 saimniecībās jeb 13% (2011.g. - 18%).

SA atkārtoto pārbaūžu rezultāti 2012.gadā

No 27 veiktajām atkārtotajām pārbaudēm:

- pārkāpums novērsts 23 saimniecībās jeb 85% (2011.g. - 53%);
- pārkāpums nav novērsts – 4 saimniecībās jeb 15% (2011.g. - 47%).

Nenovērstie pārkāpumi:

- AAI;
- MP kopsavilkums nav saskaņā ar 3.pielikuma II nodaļu;
- MP kopsavilkums nav iesniegts termiņā.

ML kvalitātes atbilstības uzraudzība

ML veids	Paraugu skaits	Neatbilst kvalitātes prasībām, skaits un %
Reģistrētie ML	43	4 (10 %)
ML ar EK marķējumu	37	6 (16 %)

AUGU KARANTĪNAS JOMA

VAAD Augu karantīnas departamenta
direktore Gunita Šķupele

Augu karantīna

IMPORTS - EKSPORTS

- Izsniegti fitosanitārie sertifikāti – **29569**
- Fitosanitārie sertifikāti izsniegti **283** firmai
- Eksportēts uz 102 valstīm

Augu karantīna

MONITORINGS – UZRAUDZĪBA

- Monitorings 37 organismu izplatības noteikšanai
- Konstatēti 8 karantīnas organismi un augiem sevišķi bīstami organismi

Pirmo reizi konstatēts valstī

Mycosphaerella dearnessii

Atkārtoti konstatēti karantīnas organismi

Globodera rostochiensis

Atkārtoti konstatēti karantīnas organismi

Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus

Atkārtoti konstatēti karantīnas organismi

Clavibacter michiganensis* subsp. *michiganensis

Atkārtoti konstatēti karantīnas organismi

Pepino mosaic virus

Atkārtoti konstatēti karantīnas organismi

Ditylenchus destructor

Atkārtoti konstatēti karantīnas organismi

Mycosphaerella pini

Atkārtoti konstatēti karantīnas organismi

Puccinia horiana

Pieņemti lēmumi tirdzniecības vietās par fitosanitāro pasākumu (iznīcināt) piemērošanu

Iznīcināti:

- Sorbus spp. – 51 augi
- Malus spp. – 74 augi
- Cotoneaster – 17 augi

PALDIES PAR UZMANĪBU

2013.gada 11.februāris